

REINS VILSONS

DVĒSELES

SPRĀDZIENS

KĀPĒC MUMS

NEPIECIEŠAMA

GARĪGĀ

REVOLŪCIJA

SOUL

BOOM

WHY WE NEED A

SPIRITUAL

REVOLUTION

RAINN WILSON

REINS VILSONS

DVĒSELES

SPRĀDZIENS

KĀPĒC MUMS

NEPIECIEŠAMA

GARĪGĀ

REVOLŪCIJA

155(035)

Vi 521

Rainn Wilson

SOUL BOOM

Why we need a spiritual revolution

Copyright © 2023 by Rainn Wilson

This edition published by arrangement with **Hachette Go**, an imprint of Perseus Books, LLC, a subsidiary of Hachette Book Group, Inc., New York, New York, USA. All rights reserved. Photo on page 97: courtesy of Rainn Wilson

Vāka dizaina autore *Ilze Isaka*

No angļu valodas tulkojusi *Dace Vanaga*

Reins Vilsons

DVĒSELES SPRĀDZIENS

Kāpēc mums nepieciešama garīgā revolūcija

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja VIJA KILBLOKA

Projekta vadītāja *Ieva Elsberga*

Redaktore *Ilze Brēmere*

Korektore *Evija Stikute, Ilona Burka*

Mākslinieciskais redaktors *Aigars Truhins*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra iela 6, Rīga, LV-1010.

Red. nr. R-626.

Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.1 pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Dace Vanaga, 2025

© Izdevums, literārā apdare, mākslinieciskais noformējums,

Apgāds Zvaigzne ABC, 2025

ISBN 978-9934-32-643-1

Manam tēvam Robertam Vilsonam.
Paldies, ka mācīji man par dvēseli.

SATURS

<i>Priekšvārds</i>	9
PIRMĀ NODAĻA Dzīvo ilgi un pārticīgi, sienāzīt!	23
OTRĀ NODAĻA Pandēmiju pārpilnība	45
TREŠĀ NODAĻA Nāve un kā to izdzīvot	71
CETURTĀ NODAĻA Bēdīgi slavenais D.I.E.V.S.	99
PIEKTĀ NODAĻA Svētie piligrimi	141
SESTĀ NODAĻA Reliģija-šmeliģija	159
SEPTĪTĀ NODAĻA Fantastiskie ticības pamati	181
ASTOTĀ NODAĻA Hei, bērni, izveidojam ideālo reliģiju!	213
DEVĪTĀ NODAĻA Saplaisājusī zilā marmora bumbiņa	243

DESMITĀ NODAĻA

Septiņi garīgās revolūcijas pīlāri	269
<i>Noslēgumā</i>	315
<i>Grāmatas, kuras mani ļoti iedvesmoja un kuras arī jums vajadzētu apsvērt izlasīt</i>	323
<i>Pateicības</i>	325
<i>Alfabētiskais rādītājs</i>	327
<i>Par autoru</i>	336

PRIEKŠVārds

Norādījumi, kā dzīvot:
Pievērsiet uzmanību.
Esiet sajūsmā.
Pastāstiet par to.

Mērija Olivera

Te nu es esmu. Sēžu savā birojā pirmās Covid-19 karantīnas laikā, drudžaini veidodams uzmetumu grāmatai par dižām garīgām idejām, ko esmu gribējis sarakstīt jau gadiem ilgi. “Šī ir mana iespēja!” saku sev, un man kājās ir sestās dienas treniņbikses ar nelielu kanēļa-roziņu auzu putras traipu uz stilba. Šī ir mana lielā izdevība! Stundām brīva laika, lai pierakstītu ideju popūriju par visām manām iecienītākajām tēmām: dvēseles ceļojums, dzīve pēc nāves, Lielais Vīrs augšstāvā un sabiedrības personīgā un universālā garīgā transformācija!

Ir viena problēma. Kāda? Es. Reins Vilsons.

Miļlais lasītāj, ļaujiet man būt atklātam. Es zinu, pašlaik jūs, iespējams, vaicājat: “Pie velna, kādā sakarā aktieris, kurš seriālā “Ofiss” spēlēja Dvaitu, raksta grāmatu par garīgumu?”

Vispirms ļaujiet paskaidrot, ko es domāju ar “garīgumu”.

Patiesi, kā es jums saku: nesen izlasīju ziņu virsrakstu par kādu slavenu modeli, kas piedzīvojusi “garīgu transformāciju.” Biju ieintrigēts. Galu galā man ārkārtīgi patīk garīgas transformācijas! Gadu gaitā pats esmu pāris tādu piedzīvojis. Patiesībā, iespējams, piedzīvoju tieši tagad, rakstot šos

vārdus. Palasot tālāk, izrādījās, ka šai slavenajai modelei bija veikts īsts eksorcisms nomaļā Šveices pilsētiņā. Šamanis bija no viņas izdzinis kaut kādu dēmonu/energiju, un pēc rituāla viņa beidzot spēja pievērsties “rūpēm par sevi” un mājās baudīt svaigi spiestas augļu sulas. Kaut kā tā. Šī ziņa man lika aizdomāties par vārdu “garīgums”. Dažādiem cilvēkiem tas var nozīmēt kaut ko pilnīgi citu.

Dažiem garīgums ir sinonīms reliģijai: baznīcai, Dievam un tā tālāk. Citiem tas var nozīmēt rituālus ar halucinogēnu vielu lietošanu. Vēl kādam tas nozīmē kaut ko saistītu ar gariem, jo šajā jēdzienā ietilpst vārds “gars”. Savukārt vēl citiem, piemēram, šai modelei, tas var nozīmēt Šveices šamaņu veiktus eksorcismus.

Ļaujiet man paskaidrot: es nerunāju ne par ko no tā visa.

Kā definēts “Oksfordas angļu valodas vārdnīcā”, vārds “garīgums” nozīmē “interesi par cilvēka garu jeb dvēseli, nevis materiālām jeb fiziskām lietām”. Lūk, tieši par to es runāju. Malači, “OAVV”! Grāmatā es sīkāk iedziļināšos šajos jēdzienos, bet, ja ticam (katrā ziņā es ļoti ticu), ka dvēsele turpina ceļojumu pēc tam, kad pamet ķermeni, un ka šis mūsu garīgais kodols ir tikpat reāls (ja ne reālāks) kā ķermenis, citiem vārdiem sakot, ka šī dvēsele ir mūsu nedzīvnieciskā, nemateriālā, baudas un varu nemeklējošā dimensija, kas turpina pastāvēt kaut kādā formā pēc tam, kad mūsu fiziskā eksistence ir beigusies, tad ir zināmas prakses, procesi un perspektīvas, kas varētu palīdzēt veidot mūsu cilvēcisko esību. To es domāju, kad lietoju vārdu “garīgums”: šo mūžīgo/dievišķo mūsu aspektu, kas tiecas pēc augstākās patiesības un ceļo pretī apskaidrībai un, es uzdrošināšos teikt, Dievam.

Bet atgriezīsimies pie sākotnējās tēmas.

Kāpēc puisis, kas slavens ar to, ka atveido dīvainu, uzmācīgu nūģi vienā no Amerikas iecienītākajiem TV komēdijseriāliem (un daudzus citus ekscentriskus varoņus), vēlas rakstīt par dvēseli, reliģiju, pēcnāves dzīvi, svētumu un sabiedrības nepieciešamību mainīt priekšstatu par garīgumu? Kāpēc šis īpatnējais, lielais amišu bēbis ar plato pieri un sinepju krāsas īspiedurkņu kreklītiem, kurš nodarbojas ar biešu audzēšanu un papīra tirgošanu, raksta par dzīves jēgu?

Vienu es jums teikšu skaidri un neapstrīdami: noteikti ne tāpēc, ka es būtu ko sapratis.

Es neesmu garīguma, reliģijas vai svētuma autoritāte un nekādā ziņā neesmu apskaidrots. Jā, esmu daudz lasījis un mācījies. Esmu piedzīvojis ciešanas. Esmu nodevis pārdomām, apcerei un meditācijai. Esmu cīnījies un piedzīvojis neveiksmes. Bet vai tad tiem, kas raksta par garīgām tēmām, visam dzīvē nevajadzētu būt skaidram? Esmu šeit, lai pateiktu, ka viņiem (mums) viss nepavisam nav skaidrs. Lai gan, pateicoties paveiktajam darbam, esmu guvis dažas atziņas, tomēr joprojām jūtos satraukts un apmulsis. Es pārāk daudz lamājos. Dažreiz esmu nepacietīgs pret savu bērnu. Man ir liels ego, kas reizēm ņem virsroku pār mani. Es salīdzinu un kritīzu izmisumā. Esmu bijis (un varu būt) ļoti savtīgs un kritisks.

Pajautājietai manai sievai (kura, starp citu, ir daudz garīgāka par mani, gluži vai pārdabiski, ticiet man)!

Bet turpināsim rakt. Kāpēc bijušais situāciju komēdiju aktieris raksta lielo ideju grāmatu par garīgo transformāciju?! Un kāpēc viņš (bezkauna, kam neviens to nav lūdzis) gandrīz vienlaicīgi vada dokumentālo filmu sēriju par ceļošanu un laimes meklējumiem ar nosaukumu "Reins Vilsons un svētlaimes ģeogrāfija" (*Rainn Wilson and the Geography of Bliss*) straumēšanas kanālā *Peacock*?

Pirms atbildu uz šo jautājumu, vēlos paskaidrot kontekstu. Stāsts par manu dzīvi, par manu ceļojumu, lai kļūtu par aktieri, bahāisma ticības locekli un garīgo skolnieku/domātāju/entuziastu (kas smalki izklāstīts manā 2015. gada komēdijaktiera autobiogrāfijā “Fagota karalis” (*The Bassoon King*)), ir sarežģīts.

Mani vecāki, gluži kā daudzi viņu paaudzes pārstāvji, 20. gs. 60. un 70. gados bija mākslinieciski noskaņoti bohēmas pārstāvji, kas meklēja patiesību, mieru un dzīves jēgu. Mana māte Šeja (agrāk Patrīcija) no Vaijāvīgas Viskonsinas štatā pārcēlās uz Sietlu un 20. gs. 60. gadu beigās kļuva par eksperimentālā teātra aktrisi. Reiz viņa izrādē ar kailu, zilā krāsā nokrāsotu ķermeņa augšdaļu skraidīja starp krēslu rindām un lamāja skatītājus. Mans nesen mirušais tēvs (vairāk par to pastāstīšu vēlāk) Roberts (Bobs) Vilsons no Daunersgrovas Ilinoisas štatā, bija gleznotājs abstrakcionists un zinātniskās fantastikas romānu rakstnieks, turklāt piekopa arī dažādas citas nodarbes. Viņš bieži klausījās skaļu opermūziku mūsu 20. gs. 70. gadu stereosistēmā (kāpēc tolaik stereosistēmas bija tik lielas?!), notriepies ar terpentīnu un ģipsi, neveikli dziedādams līdzī un bliezdams uz audekliem neprātīgu krāsu pleķus. Viņa gleznas bija redzējuši tikai daži cilvēki, jo viņš nekad nemēģināja nevienu no tām pārdot, tāpēc tās krājās pagrabā kā daudzkrāsainas picu kastes. Dienas laikā viņš vadīja kanalizācijas izbūves biroju un sūtīja sarūsejušas kravas automašīnas tīrīt Sietlas aizsērējušās, ar lapām piebīrušās kanalizācijas. Pusdienu pārtraukumos viņš parasti izvilka savu nelielo, pārnēsājamo rakstāmmašīnu un veselām kaudzēm apdrukāja papirus, 15 gadu laikā sarakstīdams aptuveni 11 zinātniskās fantastikas izdevumu ar tādiem nosaukumiem kā “Rītausmas taustekļi” (*Tentacles of Dawn*),

“Pēczemes pavēlnieki” (*The Lords of the After-Earth*) un “Pastardienas Korisa” (*Corissa of Doom*). Mana pamāte Kristīne, kuras uzdevums galvenokārt bija audzināt mani, valkāja abstrakti etniskas šalles un apmetņus un gatavoja interesantas dzīvnieku formas sudraba rotaslietas, kuras pārdeva Sietlas tirgus stendā.

It kā tas vēl nebūtu gana eklektiski, brīvajos vakaros viņi apmeklēja bahāiešu sanāksmes, jo bija šīs ticības piekritēji. Viņi lūdzās, meditēja un studēja svētos tekstus kopā ar citiem garīgā ziņā zinātkāriem Sietlas iedzīvotājiem. Tolaik viņu bija daudz.

Svarīga piezīme par bahāismu: personīgi es, pēc gadiem ilgās pārskatīšanas un pārdomām, esmu pieņēmis savas bērnības reliģiju, un man šķiet, ka tajā ir visdažādākās zināšanas par problēmām, ar kurām mēs saskaramies gan individuālā līmenī, gan kā suga. Lai gan šo grāmatu lielā mērā iedvesmojis bahāisms un daudzi tās dibinātāja Bahāullāha teksti, es neiedziļināšos šīs reliģijas detaļās. Galu galā šī nav grāmata par bahāismu vai bahāiešiem; to vienkārši veidojušas un ietekmējušas dažas garīgās, mistiskās un sociālās mācības.

Jebkurš vēstures students zina, ka enerģija, kas valdīja 20. gs. 60. gadu beigās un 70. gadu sākumā, pamatīgi atšķīrās no pēdējo desmitgažu noskaņas. Kad Normena, Rokvela, Eizenhauera, *Lillywhite*, amerikāņu sapņa, Dorisas Dejas, “Par to parūpēsies Bīvers”, īso frizūru, pēckara Amerikas kultūras un vērtību debesskrāpi sagrava eksplozīvi rasu nemieri, Vjetnama, skaļās slepkavības, rokenrols, mīlestība un LSD, pēkšņi ierastajai pasaulei vairs nebija jēgas. Cilvēki meklēja citu ceļu.

Ko darīt, kad pazīstamā pasaule sabirzt putekļos pie jūsu kājām?

Bītli tikās ar Mahariši, Kets Stīvenss kļuva par musulmani, Šērlija Makleina sazinājās ar citplanētiešiem, jaunais Stīvs Džobss Indijā studēja budismu, visi aizrāvās ar kungfu, un neskaitāmi jaunieši meklēja atbildes netradicionālās garīgās kopienās.

Šādā vidē piedzima gigantisks, bāls mazulis, vārdā Reins Dītrihs Vilsons.

Mans tētis bieži stāstīja par 20. gs. 70. gadu sākumu, kad viņš pastaigājoties ieraudzījis, teiksim, jaunu vīriešu grupu bārkstainās ādas vestēs ar gariem matiem, kas uz ielas stūra devuši pa apli zālīti jeb kāsi, un piegājis tiem klāt, sacīdams: “Sveiki, puisi! Varbūt vēlaties šovakar atnākt pie mums, lai uzzinātu vairāk par bahāismu? Lūgties un izpētīt dažādas garīgās tradīcijas?” Un viņi tēvu nevis izsmējuši vai piekāvuši, bet ar lielu dedzību atbildējuši: “Protams, vecīt! Izklusās super! Cikos?”

Šīs garīgās sapulces mūsu mājās apmeklēja budisti un sikhi, musulmaņi un mormoņi, bet mūsu grāmatu plaukti pilnībā ar grāmatām par budistiem, sikhiem un musulmaņiem.

Mēs organizējām lūgšanu sapulces, un papildus daudzajām bahāisma iedvesmotajām dziesmām bieži vien dziedājām *Kumbaya*. Dažkārt sadevušies rokās pačūlijas aromāta apdvestā aplī. Kad Jehovas liecinieki klauvēja pie mūsu durvīm ar savām brošūrām un Bībelēm, viņi tika aicināti iekšā, un mēs rīkojām improvizētu Bībeles izpētes grupu, ko papildināja pankūku ēšana!

Atceros kādu reizi, kad svētdienas pēcpusdienā pie mums ieradās kādas kristiešu protestantu sektas locekļi, un mans tēvs lūdza viņiem aprakstīt savu priekšstatu par Debesu valstību.

Kāds kopta izskata vīrs ar Neda Flandersa ūsām, malkodams kafiju, teica: “Nu, kaut kad drīzumā no debesīm

atskanēs varena dārdoņa, zibeņos un plosīsies briesmīgas vētras. Debesis atvērsies, un no tām, trompetēm skanot, uz mākoņa nolaidīsies Jēzus Kristus. Nolaidīsies arī neticami skaista pilsēta ar eņģeļiem un zelta un sudraba torņiem, un tā būs Dieva valstība. Labie kristieši nonāks šajā pilsētā, un tā aizlidos ar Jēzu, lai būtu kopā ar Dievu Tēvu, bet pārējie cilvēki tiks atstāti, viņi paliks uz zemes un aizies bojā.”

Un tad viņš pieklājīgi pajautāja apmēram ko tādu: “Kādi ir bahāisma priekšstati?”

Mans tētis, būdams gudrs garīgais skolotājs un runātājs, atbildēja: “Daudzējādā ziņā ļoti līdzīgi. Būs lielas vētras, zibens un pērkons, un debesis atvērsies. No plaisas mākoņos nolaidīsies nevis pilsēta, Jēzus vai kas cits, bet gan cementa maisi. Lāpstas un āmuri. Ķieģeļi un java, naglas un kokmateriāli. Un visbeidzot ar vējpūsmu nolaidīsies zīmīte un piezemēsies uz materiālu kaudzes. Uz tās būs rakstīts: “Dieva valstība uz Zemes: komplekts “Uzbūvē pats!””

Neatceros, kas notika pēc tam, bet es vienmēr atcerēšos šo stāstu, un, manuprāt, beigu beigās tieši par to arī ir runa, vai ne? Neatkarīgi no tā, ticat jūs Dievam vai ne, neatkarīgi no tā, vai esat kristietis, bahāietis vai kas cits, mēs visi darām visu iespējamo, lai uz šīs zemes izveidotu mīlošāku, taisnīgāku, vienlīdzīgāku uz sadarbību vērstu valstību. Vai, iespējams, personiskāku, mierīgāku Dieva valstību mūsos? Lūk, kā to aprakstīja Niče:

“Debesu valstība ir stāvoklis, kas mīt sirdī, nevis nolaižas pār zemi vai iestājas pēc nāves”.

Būtībā visu manu bērnību pildīja māksla un garīgums. Ak jā, un disfunkcija. To es aizmirsu pieminēt. Ļoti liels daudzums disfunkciju ģimenē. Un zems pašvērtējums. Un